Alkol Ba??ml?s? Erkek Hastalarda A?erme Tipoloji O?lc?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Alkol Ba??ml?s? Erkek Hastalarda A?erme Tipoloji O?lc?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16865

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Alkol Ba??ml?s? Erkek Hastalarda A?erme Tipoloji Ölçe?i (CTQ-T), orijinali Craving Typology Questionnaire (CTQ) olan psikometrik arac?n Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu ölçek, **alkol ba??ml?l???** tan?s? alm?? erkek hastalarda alkole yönelik **a?erme**nin farkl? tipolojik boyutlar?n? ve yo?unlu?unu ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in uyarlama ve do?rulama çal??mas? 2016 y?l?nda Evren ve arkada?lar? taraf?ndan gerçekle?tirilmi? olup, alkol kullan?m bozukluklar?nda nüks riskini ve tedavi etkinli?ini de?erlendirmede önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

CTQ-T, a?ermenin tek boyutlu bir olgudan ziyade, ödül bekleyen, rahatlama amaçl? veya zorlant?l? gibi çe?itli motivasyonel faktörlere dayanan çok boyutlu bir yap? oldu?unu varsayar. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda da geçerli ve güvenilir bir ölçüm sa?lad???n? göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Alkol ba??ml?l???, A?erme, Craving Typology Questionnaire, CTQ, Uyarlama çal??mas?, Psikometri, Likert ölçe?i, Alkol kullan?m bozuklu?u.

Yazarlar

Cüneyt Evren, Gökhan Umut, Rabia A?açhanl?, Burcu Evren, Murat Bozkurt, Yasin Can.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **alkol ba??ml?l???** tedavisi gören erkek hastalarda ortaya ç?kan alkol **a?erme**sinin tipolojik yap?s?n? (alt boyutlar?n?) ve ?iddetini de?erlendirmektir. Bu tipolojik ayr?m, klinisyenlerin hastan?n a?ermesini tetikleyen spesifik faktörleri (örne?in, negatif duygulan?m, ödül beklentisi) belirlemesine olanak tan?r.

Uyarlama çal??mas?, orijinal CTQ'nun psikometrik özelliklerinin Türkiye'deki klinik popülasyon için geçerlili?ini ve güvenilirli?ini kan?tlamay? hedeflemi?tir. Bu sayede, madde kullan?m bozukluklar? alan?nda uluslararas? geçerlili?i olan bir arac?n Türkçe literatürüne kazand?r?lmas? amaçlanm??t?r.

Yap?

Alkol Ba??ml?s? Erkek Hastalarda A?erme Tipoloji Ölçe?i, ba??ml?l?k literatüründe merkezi bir rol oynayan **a?erme** (craving) yap?s?n? ölçer. Bu yap?, genellikle dört veya be? farkl? alt boyutta incelenir ve her bir alt boyut, alkol kullanma motivasyonundaki farkl? bir mekanizmay? temsil eder. CTQ, bu alt tipleri ölçerek hastan?n motivasyonel profilini detayland?r?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek toplam 20 maddeden olu?maktad?r ve yan?tlar 5'li Likert ölçe?i format?nda derecelendirilir. Derecelendirme sistemi 1 (kesinlikle yanl??) ile 5 (kesinlikle do?ru) aras?nda de?i?mektedir, bu da kat?l?mc?lar?n maddelerde ifade edilen durumlar? ne ölçüde deneyimlediklerini belirtmelerini sa?lar.

Geçerlik

Evren ve arkada?lar? (2016) taraf?ndan yürütülen **uyarlama çal??mas?**nda, ölçe?in yap? geçerli?i faktör analizi yöntemleriyle titizlikle incelenmi?tir. Yap?lan analizler, CTQ-T'nin orijinal ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? korudu?unu ve alkol ba??ml?s? erkek hastalarda a?ermenin farkl? yönlerini ba?ar?yla temsil etti?ini göstermi?tir.

Geçerlik testleri, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ölçtü?ünü do?rulam??t?r. Her ne kadar kaynak içerikte spesifik geçerlik katsay?lar? verilmemi? olsa da, yay?mlanan makale, ölçe?in geçerlik standartlar?n? kar??lad???n? belirtmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, iç tutarl?l?k analizleri (Cronbach Alfa katsay?s?) arac?l???yla de?erlendirilmi?tir. **Uyarlama çal??mas?**, CTQ-T'nin genel olarak yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu rapor etmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin birbirleriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? temel psikolojik yap?y? ölçtü?ünü gösterir.

Ayr?ca, ölçe?in her bir alt boyutunun da kendi içinde yeterli düzeyde iç tutarl?l?k sergilemesi, farkl? a?erme tiplerinin güvenilir bir ?ekilde ayr??t?r?labildi?ini kan?tlamaktad?r. Güvenirlik sonuçlar?, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda stabil ve tutarl? ölçümler yapabilece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

CTQ'nun Türk popülasyonuna uyarlanmas? sürecinde, yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in 20 maddesinin hangi alt faktörler alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin a?ermenin farkl? tiplerini ne kadar iyi aç?klad???n? incelemi?tir. Orijinal CTQ'nun teorik olarak dört veya be? faktörlü yap?s?, Türkçe versiyonunda da do?rulanm??t?r.

Faktör analizleri, ölçe?in Türkçe formunun, alkol ba??ml?l???nda görülen zorlant?l? a?erme, ödül beklentisi kaynakl? a?erme ve negatif duygusal durumdan kaç?nma amaçl? a?erme gibi kritik alt boyutlar? ay?rt etme yetene?ine sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Çok Boyutlu Psikometrik Ölçek)

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (20 madde)

Language Available: Türkçe (Orijinal: ?ngilizce)

Population Group: Klinik Popülasyon

Age Group: Yeti?kin

Population Details: Alkol ba??ml?l??? tan?s? alm?? ve tedavi gören erkek hastalar.

Test Methodology: 5'li Likert derecelendirme sistemi kullan?lmaktad?r (1: kesinlikle yanl??, 5: kesinlikle do?ru).

Anahtar Kelimeler

Ba??ml?l?k, Alkol ba??ml?l???, A?erme tipleri, CTQ-T, Klinik psikoloji, Nüks tahmini, Çok boyutlu ölçüm.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar Gökhan Umut: drgokhanumut@gmail.com

Correspondence Address: Çal??man?n yap?ld??? kurum veya sorumlu yazar?n güncel ileti?im bilgileri için makaleye ba?vurulmal?d?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in akademik veya klinik amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Gökhan Umut ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Telif haklar? ve kullan?m ücretleri (varsa) hakk?nda bilgi yazar arac?l???yla edinilebilir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2016.

Orijinal makale ba?lant?s?: dusunenadamdergisi.org

Ölçe?in orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: erkek-alkol-bagimlisi-hastalarda-aserme-tipoloji-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Evren, C., Umut, G., Agachanli, R., Evren, B., Bozkurt, M., & Can, Y. (2016). Validation study of the Turkish version of the Craving Typology Questionnaire (CTQ) in male alcohol-dependent patients. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences, 29*(3), 219-226. doi: 10.5350/DAJPN2016290303

Alkol Ba??ml?s? Erkek Hastalarda A?erme Tipoloji O?lc?e?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek toplam 20 maddeden olu?maktad?r. Maddelerin tam metni bu veri taban?nda mevcut de?ildir. Lütfen maddelerin orijinal içeri?i için yukar?daki referans makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM